

Idéfase:

**Ændring af kommuneplanrammen
for feriehoteleenheder i købstæderne.
Høringsfrist 27.1.2020.**

Denne idéfase blev vi opmærksomme på i sidste øjeblik, efter en periode, hvor vi har indsendt gennemarbejdede høringssvar på Stege Havn og Kommuneplanstrategi 2019. Emnerne overlapper hinanden, hvorfor vi også henviser til nævnte høringssvar for uddybelse af vores argumenter om natur, bosætning osv.

Foreliggende idéfase efterlyser "idéer og forslag til indholdet" af et kommuneplantillæg, som skal imødekomme et ønske om at ændre kommuneplan 2018, retningslinje 23.8 fra nuværende ramme 350 ferieboligenheder på Sukkerfabrikken i Stege, til 500.

**Behov for at revurdere "turismeparadigmet" på et opdateret grundlag.
Idéfasen giver ingen mening uden forudgående opdatering af grundlaget for den videre planlægning af turismeudviklingen.**

Vi efterlyser en overordnet analyse af Møns udviklingsmuligheder, som bygger på et retvisende datagrundlag, og som forholder sig til de forskellige udviklingsscenarier.

Det har måske givet god mening i en årrække at satse målbevidst på turisme. Men vi mener, at det nu er tid til at tage fornyet status. Den foreliggende idéfase kommer i utide, da den foregriber den overordnede ramme, kommuneplanprocessen, som jo Planstrategi 2019 er første skridt i.

Vi vil gerne udfordre "turismeparadigmet":

Vi vil vove den påstand, at et paradigme, som i højere grad bygger på bosætning og et varieret erhvervsliv, vil give højere og mere entydige gevinster for kommunekassen og det mønske lokalsamfund - og undgår at komme i konflikt med de naturbeskyttelseshensyn, som kommunen er forpligtet til at varetage.

Et opdateret paradigme, som tager mere hensyn til almenvellet, vil desuden få en bredere opbakning i lokalbefolkningen.

Både Planloven og Miljøvurderingsloven understreger nødvendigheden af at vurdere de mulige konsekvenser af kommunens planer for en bæredygtig udvikling af turismen, såvel i bred forstand og som følge af en udvikling af Sukkerfabrikken. Det kommer vi nærmere ind på i afsnittene "Miljøvurdering" og "Forurening".

**Mål og retning for Møns udvikling.
Vi fraråder ensidig satsning på turisme.**

Vi skal først have fastsat de overordnede målsætninger og prioriteringer for udvikling af Møn.

På denne basis kan man forholde sig til, om planerne for Sukkerfabrikken (som vel snart har 5-10 år på bagen) skal justeres, og i hvilken retning.

Det sidste tiår er turismeomsætningen på Møn næsten fordoblet, og med Camøno, Dark Sky og Biosphere er der kommet fokus på Møns smukke og enestående natur.

B & B's har fået en opblomstring, samtidig med at Air B'n'B er kommet som noget helt nyt og blevet en populær supplerende indtægtskilde for mange. Herudover er der oprettet en række shelterpladser, inkl. de offentlige, og friluftslivet er populært som aldrig før. Således har vi "ad bagvejen" imødekommet et kapacitetsproblem på overnatning, som "Aquapark Møn" skulle adressere.

Turismen har taget fart især de sidste tre år. Det har især Østmøn kunnet mærke - også turismens bagsider. Steder, som for få år siden fremstod som uforstyrrede idyller, virker nu overrendte og nedslidte. I naturen kniber det efterhånden med uforstyrrede områder, som en del af arterne er afhængige af. Det er f.eks. en særlig udfordring at beskytte vores unikke og desværre svækkede bestande af gedder, aborre og havørred fra et for stort fisketryk fra lystfiskere.

Vi skal også huske, at naturoplevelserne er Møns måske største aktiv, når det gælder at tiltrække bosætning. Det er især den uforstyrrede, uspolerede natur der lokker. Muligheden for at have oplevelser "i stilhed". Fra andre steder i verden, samt i Danmark (Skagen, den jyske vestkyst) er der rigeligt med eksempler på, at natur og lokalsamfund bliver løbet over ende af en ukontrolleret turisme.

Det vil vi gerne undgå, og derfor opfordrer vi kommunen til at foretage planlægning baseret på analyse og alsidige overvejelser om en samfundsmæssig bæredygtig udvikling, hvor kvalitet sættes i fokus fremfor en kvantitativ vækst i turismen.

Vi anerkender selvfølgelig turismens økonomiske betydning for lokalsamfundet, men advarer mod en alt for ensidig satsning på turisme. Det vil gå ud over Møns potentiale til bosætning og andet erhverv.

Vi tror man her er nødt til at vælge overordnede strategier for erhvervs- og turismeudvikling, som tilgodeser bl.a. fremkommelighed på vejene og tilstrækkelige tidssvarende boliger, samt attraktive (ikke overrendte og nedslidte) naturområder, for at opretholde et fremtidssikret lokalsamfund med skoler, brugs osv.

Klintholm Havn og Vattenfall m.fl.

Der er faktisk ikke plads til det hele. Tag nu Klintholm Havn. Her vil (ifølge Østmøn Lokalforums seneste udmelding) om tre år være 100 arbejdspladser, bare hos Vattenfall (flere vindmøllefelter er måske på vej). De skal kunne rykke ud med 1 times varsel. Dette kræver en basal fremkommelighed på vejene – hver dag, året rundt.

Vi opfordrer kommunen til at orientere sig om – og afvente – størrelsen af det vindmølleeventyr, der folder sig ud, og Møns / Klintholm Havns rolle i dette.

Kommunen kan her vælge at satse på, at den tilstrømmende arbejdskraft også vælger at bosætte sig på Østmøn, med skatteindtægter til kommunen og børn til skolerne!

Det forudsætter naturligvis, at der er attraktive boliger og byggegrunde, samt i det hele taget at Østmøn bliver opfattet som et attraktivt sted at leve og bo!

Det vil give et positivt spinoff. Hvorimod ensidig satsning på turisme risikerer at give et negativt spinoff på kommunekasse, lokalsamfund og natur. Sommerhusejere og fleksere betaler typisk skat i en anden kommune, og efterlader de lokale skatteborgere til at betale for infrastruktur som kloaker og veje. Sæsonansat uddannet turismerelateret, lavtlønnet arbejdskraft er også en del af det negative spinoff.

Tror man, at turisme og ferieboliger gør rig, kan man bare skele til Odsherred kommune. Her har en ensidig satsning på sommerhuse og turisme i de sidste 25 år ikke givet det løft i beskatningsgrundlag osv., som man havde håbet på.

For mange turister kan bogstaveligt bevirke, at der ikke er plads (på vejene, på byggegrunde og i bygningsmassen som følge af fleksboligordningen og udbygning med sommerhuse) til at Møns erhvervsudviklings- og bosætningspotentiale bliver opfyldt!

Turisme: Få store eller mange små?

Vi ser hellere, at den givne overnatningskapacitet kommer mange små virksomheder til gode, i stedet for få store aktører.

Vi ser en risiko for, at 500 ferieboliger på Sukkerfabrikken vil kunne skade de små virksomheders omsætning.

Vi efterlyser et datagrundlag, som ikke alene forholder sig til turismerelateret omsætning, men hvordan denne omsætning fordeler sig på aktører:

- Store eller små?
- Beskattet i Vordingborg kommune?
- Hvor meget er spekulation / investeringsobjekter, og er tendensen voksende?

Overvurdering af Stege Bugts og Nors rekreative bæreevne.

Udviklingsscenariet omkring Sukkerfabrikken, Pælehusene og Naturbaseprojektet i Stege Nor, forudsætter et rekreativt potentiale i Stege Bugt og Stege Nor, som er overvurderet.

Vi har beskrevet nogle af problemstillingerne i vores høringsvar om Stege Havn (vedhæftet).

Idéfase om Sukkerfabrikken – alternative scenarier.

Vi opfordrer til, at man fra kommunens side inviterer til idéoplæg ang. alternativ udvikling på Sukkerfabrikken.

Vi kunne godt tænke os at Sukkerfabrikken primært kunne være et modtagecenter for Biosfære, Camøno og Dark Sky. Vi kan skele til Biosfæreområdet Vattenriket i Kristiansstad, hvor man i selve byen har et modtagecenter med udstilling og oplevelser på stedet, og anvisninger til et antal lokationer med et naturindhold, som både er interessant og robust. Dvs. man friholder steder med følsomt naturindhold for besøgsstrømme.

Her vil vi indskyde, at den kvantitetsprægede tilgang til turisme, som Sukkerfabrikken repræsenterer, ofte er i direkte modstrid med selve essensen i de kommunalt støttede Biosfære, Dark Sky og Camøno, som jo bygger på naturens og lokalbefolkningens trivsel og medvirken "nedefra": stilhed, mørk nattehimmel – altså en kvalitativ frem for kvantitativ tilgang.

Sukkerfabrikken kunne være location eller udgangspunkt for "larmende" aktiviteter, som nu foregår fra Geocentret. Vi skal huske, at Geocentret er godkendt til indendørs museums-lignende aktiviteter, men ikke til de udendørs - der bidrager til nedslidning af naturen, uden at årsagerne vurderes (dette var begrundelsen for VVM-fritagelse).

Vi kunne også godt tænke os, at passende arealer ved Sukkerfabrikken blev anvendt til parkering, sådan at endagsturister ikke belaster vejnettet med hver deres bil på vej ud til Klinten. Gratis bustransport og entré til Geocentret inkluderet i P-billetten?

Vi udelukker ikke, at det også kan være relevant at indrette en del af Sukkerfabrikken til feriecenter, hotel og konference mv. på en sådan måde, at de eksisterende bygninger, der tilsammen udgør det bevaringsværdige kulturmiljø, bevares og moderniseres til de nye formål. Det forudsætter ikke et kommuneplantillæg, der øger rammen fra 350 til 500 ferieboligenheder.

Pælehuse.

Vi mener ikke, at de projekterede pælehuse vil være godt for Stege. De risikerer at blive de rene udlejningsfabrikker med en stor belastning på Natura 2000 områderne og Statens Jagt- og Vildtreservat m.fl., og desuden i disharmoni med bymæssige og landskabsmæssige kvaliteter.

Miljøvurdering.

Et kommuneplantillæg forudsætter en vurdering af planens virkning på miljøet (VVM)

- jf. § 2 a) i Bekendtgørelse om lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter -

Bekendtgørelse af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM)

Understregningerne i følgende lovtekster er vores fremhævninger.

Kapitel 1

Formål

§ 1. Lovens formål er at sikre et højt miljøbeskyttelsesniveau og at bidrage til integrationen af miljøhensyn under udarbejdelsen og vedtagelsen af planer og programmer, og ved tilladelse til projekter med henblik på at fremme en bæredygtig udvikling, ved at der gennemføres en miljøvurdering af planer, programmer og projekter, som kan få væsentlig indvirkning på miljøet.

Stk. 2. Formålet med en miljøvurdering er, at der under inddragelse af offentligheden tages hensyn til planers, programmers og projekters sandsynlige væsentlige indvirkning på miljøet, herunder den biologiske mangfoldighed, befolkningen, menneskers sundhed, flora, fauna, jordbund, jordarealer, vand, luft, klimatiske faktorer, materielle goder, landskab, kulturarv, herunder kirker og deres omgivelser og arkitektonisk og arkæologisk arv, større menneske- og naturskabte katastroferisici og ulykker og ressourceeffektivitet og det indbyrdes forhold mellem disse faktorer.

Kapitel 2

Anvendelsesområde

§ 2. Loven finder anvendelse på

1) planer og programmer, jf. dog § 3,

a) som enten fastlægger rammerne for fremtidige anlægstilladelser til projekter eller medfører krav om en vurdering af virkningen på et internationalt naturbeskyttelsesområde under hensyntagen til områdets bevaringsmålsætninger, og

b) som udarbejdes eller vedtages af en myndighed

Vejledning til planloven siger det samme i vejledningen side 66 pkt. 14, hvor aquaparker er bilag 2, men hvor bilag 2 projekter skal behandles som bilag 1, hvis de vil påvirke miljøet: og om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM)

Forurenet Jord.

Endelig vil vi gøre opmærksom på at dele af Sukkerfabrikkens områder er registreret som stærkt forurenede med metangas i jorden, hvilket kan medføre eksplosionsfare.

Et kommuneplantillæg og en lokalplan forudsætter bl.a. også derfor en VVM af hvordan omgivelserne påvirkes.

Områderne vil ikke kunne anvendes - helt eller delvis - til de påtænkte turismeformål før der er ryddet op. Det kan blive så dyrt, at det slet ikke kan betale sig for investor(er) at bebygge området.

Inden kommunen går videre med planlægningen, vil det være en god ide at afklare:

- Hvilke konsekvenser forureningen har for omgivelserne - herunder de tilstødende Natura 2000 områder - og for mulighederne for fremtidig udnyttelse af grunden
- Hvordan man modvirker forureningen ved fjernelse/rensning af jorden, og hvad det koster.
- Hvem der skal betale - for at undgå at udgifterne hænger på kommunen/skatteborgerne og derved begrænser ressourcerne til udvikling af andre projekter, der forbedrer grundlaget for turismeudviklingen. Som f.eks. reetablering af Stege byvold og genoprettelse af Borre Sømose.

Konklusion.

Først når alt det ovenstående er afklaret, giver det god mening at fremkalde ideer og forslag til hvordan Sukkerfabrikken kan udvikles, og om det af ejerkredsen foreslåede "projekt" for 500 ferieboligenheder overhovedet er en god idé at følge op på i den videre planlægning.

På vegne af Østmøn Naturforenings bestyrelse

Margareta Dahlström